

EUROPOS KOMISIJA
ĮMONIŲ IR PRAMONĖS GENERALINIS DIREKTORATAS

Turizmas, įmonių socialinė atsakomybė, vartojimo prekės ir tarptautiniai reglamentavimo susitarimai
Tarptautiniai reglamentavimo susitarimai ir žaislų sauga

Paskutinis atnaujinimas: 2012 01 20

ŽAISLŲ SAUGOS DIREKTYVOS (88/378/EEB) TAIKYMO GAIRĖS NR. 1

MOTOROLERIAI IR PASPIRTUKAI

Šios gairės yra neįpareigojantis dokumentas, padedantis valstybėms narėms ir suinteresuotoms šalims atskirti įvairias motorolerių ir paspirtukų rūšis. Gairės atspindi ekspertų, dalyvavusių Žaislų saugos ekspertų grupių susitikimuose, daugumos nuomonę. Šiame dokumente pateikiamos pavyzdžių, padėsiančių priimti sprendimus, nuotraukos. Jos nesuponuoja gaminių, pateikiamų pavyzdžiais, atitikties.¹

Šios gairės neatleidžia nacionalinių institucijų nuo pareigos kiekvieno konkretaus gaminio atveju spręsti, ar gaminiui yra taikoma žaislų saugos direktyva, ar jam turėtų būti taikomi kiti Europos Sąjungos teisės aktai. Teismas pakartotinai nurodė, kad nacionalinės institucijos, kurių sprendimus prižiūri teismai, kiekvienu konkrečiu atveju sprendimą turėtų priimti atsižvelgiant į visas gaminio charakteristikas. Todėl šios gairės nepateikia atsakymo, kokią reglamentavimo bazę taikyti. Gairės yra viena iš daugelio priemonių, padedančių nacionalinėms kompetentingoms institucijoms dėl kiekvieno konkretaus gaminio priimti atitinkamą sprendimą. Šios gairės jokia būdu neatima iš nacionalinių institucijų teisės konsultuotis su kolegomis iš kitų susijusių reglamentuojamų sektorių tam, kad įvertinti įvairius konkretaus gaminio aspektus ir susidaryti išsamų vaizdą.

Įžanga

Motoroleriai ir paspirtukai (tiek valdomi fizine jėga, tiek varomi elektra), yra plačiai naudojami gaminiai, kurių būna įvairiausių rūšių ir kurie skirti plačiam vartotojų ratui. Kadangi didelis šių gaminių pasirinkimas, todėl kartais sunku juos klasifikuoti. Šios gairės padės ekspertams ir suinteresuotoms šalims nustatyti įvairias motorolerių ir paspirtukų rūšis.

¹ Nuomonės, pateiktos šiame dokumente, nėra teisiškai privalomos; tik Europos teisingumo teismas („Teismas“) gali autoritetingai išaiškinti Bendrijos teisės aktus

1. Bendrijos teisės aktų taikymas motoroleriams ir paspirtukams

1.1 Direktyva dėl bendros gaminių saugos 2001/95/EB (toliau - DBGS) gaminių apibrėžia kaip „kiekvieną gaminių, taip pat ir paslaugų teikimo srityje, kuris yra skirtas vartotojams arba galimomis iš anksto pagrįstai numatyti sąlygomis gali būti jų vartojamas, nors jiems ir neskirtas, ir kuris yra tiekiamas arba prieinamas už atlyginimą ar be jokio atlyginimo, vykdant komercinę veiklą, nepaisant to, ar jis yra naujas, naudotas ar perdirbtas“. Direktyvos nuostatos taikomos tais atvejais, kai Bendrijos taisyklėse nėra numatyta jokių atitinkamų gaminių saugą reglamentuojančių konkrečių tam pačiam tikslui skirtų nuostatų².

Ši sąvoka tinka motoroleriams ir paspirtukams, todėl jų klasifikavimas bei taikymo taisyklės priklausys nuo gaminių rūšies, savybių ir numatytos panaudojimo paskirties. Žemiau pateikiami konkretūs šio sektoriaus teisės aktai.

1.2. Mašinių direktyva 2006/42/EB (MD) nustato, kad mašina – tai:

- agregatas, kuriame įtaisyta arba numatoma įtaisyti kita varančioji sistema nei tiesiogiai naudojama žmogaus ar gyvūno fizinė jėga, sudarytas iš sujungtų dalių arba sudedamųjų dalių, iš kurių bent viena juda ir kurios yra sujungtos konkrečiam tikslui,
- pirmoje įtraukoje nurodytas agregatas, kuriame trūksta tik tų sudedamųjų dalių, kurios skirtos jį prijungti jo veikimo vietoje ar prie energijos ir judėjimo šaltinių,
- pirmoje arba antroje įtraukose nurodytas agregatas, paruoštas montavimui ir galintis veikti esant tokiai būsenai tik tada, kai sumontuotas ant transporto priemonės arba pastate ar statinyje,
- rinkinys pirmoje, antroje arba trečioje įtraukose nurodytų mašinių arba g punkte nurodytų iš dalies sukomplektuotų mašinių, kurios, siekiant to paties tikslo, yra sumontuotos ir valdomos taip, kad veikia kaip nedaloma visuma,
- sąranka sujungtų dalių ar sudedamųjų dalių, iš kurių bent viena juda, ir kurios sujungtos tam, kad keltų krovinius, ir kurių vienintelis energijos šaltinis yra tiesiogiai naudojama žmogaus fizinė jėga;

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktus apibrėžimus, motoroleriai, turintys varančią sistemą (ne tie, kuriems tiesiogiai naudojama žmogaus ar gyvūno fizinė jėga), yra laikomi mašinomis, tačiau dėl žemiau pateiktų veiksmų, paprastai laikomi išimtimi:

Ši direktyva neapima

- motorinių transporto priemonių ir jų priekabų, kurioms taikoma 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyva 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo, išskyrus ant šių transporto priemonių sumontuotus mechanizmus,

² Direktyvos dėl bendros gaminių saugos 2001/95/EB 1(2) straipsnis

- transporto priemonių, kurioms taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/24/EB dėl dviračių ir triračių motorinių transporto priemonių tipo patvirtinimo, išskyrus ant šių transporto priemonių sumontuotus mechanizmus,
- tik varžyboms skirtų transporto priemonių

Taip pat ši direktyva netaikoma direktyvos 2006/42 1(2)(k) straipsnyje minimiems „elektros varikliams“, kuriems taikoma Žemos įtampos direktyva. Žymiai daliai, o gal ir daugumai, elektros variklių, esančių elektriniuose motoroleriuose, yra taikoma Žemos įtampos direktyva, todėl šie motoroleriai nepatenka į Mašinų direktyvą.

1.3. Direktyva 2002/24/EB dėl dviračių ir triračių motorinių transporto priemonių tipo patvirtinimo taikoma:

visoms dviratėms ir triratėms motorinėms transporto priemonėms, sudvejintais arba kitokiais ratais, skirtoms važiuoti keliu, ir jų sudėtinėms dalims arba atskiriesiems techniniams mazgams.

Direktyva netaikoma šioms transporto priemonėms:

- a) transporto priemonėms, kurių didžiausias projektinis greitis neviršija 6 km/h;
- b) transporto priemonėms, skirtoms kontroliuoti pėsčiųjų eismą;
- c) transporto priemonėms, skirtoms naudotis neįgaliesiems;
- d) transporto priemonėms, skirtoms varžyboms, kurios rengiamos keliuose arba kitose vietose;
- e) transporto priemonėms, naudotoms iki Direktyvos 92/61/EEB taikymo;
- f) traktoriams ir mašinoms, naudojamiems žemės ūkio arba panašioms poreikiams;
- g) transporto priemonėms, kurios pirmiausia buvo suprojektuotos pramogai važinėti neišvažiuojamais keliais ir kurių ratai sumontuoti simetriškai: vienas ratas — priekinėje transporto priemonės dalyje, o du — galinėje;
- h) pedalais varomiems dviračiams, turintiems ne didesnės kaip 0,25 kW tolygios nominaliosios galios pagalbinį elektros variklį, kurio išėjimo galia palaipsniui mažėja ir visiškai išjungiamą, kai transporto priemonė pradeda važiuoti 25 km/h greičiu, arba anksčiau, jeigu dviratininkas nustoja mynęs pedalus, nei tų transporto priemonių sudėtinėms dalims arba techniniams mazgams, jeigu jie nėra skirti tam, kad būtų sumontuoti transporto priemonėse, kurioms taikoma ši direktyva.

Žymi dalis, o gal net dauguma, elektra varomų motorolerių nėra „skirti važinėti keliais“ arba nepasiekia didžiausio projekcinio greičio, tačiau negalima atmesti ir šios tikimybės.

1.4. Žaislų saugos direktyva 2009/48/EC (ŽSD) apibrėžia žaislus kaip „gaminčius, suprojektuotus ar skirtus vien tik arba ne vien tik žaisti vaikams iki 14 metų“.

ŽSD I priede žaislais nelaikomi šie gaminiai:

- Motoroleriai ir kitos transporto priemonės, skirtos sportui ar keliauti viešaisiais keliais ar viešaisiais takais
- Elektra varomos transporto priemonės, skirtos keliauti viešaisiais keliais, viešaisiais takais ar jų šaligatviais

Motoroleriai, kurie laikomi žaislais, visų pirma privalo atitikti standarto EN 71 1 dalies reikalavimus, susijusius su mechaninėmis ir fizinėmis savybėmis.

Standartas EN14619 taikomas paspirtukams, kurie varomi raumenų jėga naudotojo, kurio kūno masė didesnė kaip 35 kg, bet mažesnė kaip 100 kg. Šie paspirtukai yra laikomi gaminiais, patenkančiais į Bendros gaminių saugos direktyvą. Tokiais paspirtukais gali važinėti naudotojai iki 14 metų, atsižvelgiant į gaminio charakteristikas, naudotojo įgūdžius ir priežiūros reikalingumą, taip pat jais gali važinėti suaugusieji. Šie paspirtukai paprastai būna sukonstruoti taip, kad patenkintų patyrusius naudotojus, atlaikytų jų lenktyniavimo technikas, įskaitant dėl augančio naudotojo dydžio ir didesnių gebėjimų, arba kaip transporto priemonė suteiktų ilgalaikį važiavimo patogumą. Motorolierių, skirtų sportui arba naudojamų kaip transporto priemonė, pageidautina savybė yra didesnis patvarumas, taip pat yra reikalingas ir vairuotojo sumanumas, o šios savybės didina vairuotojų, vystančių įgydžius, saugumą³.

Elektra varomi motoroleriai ir kiti panašūs gaminiai, skirti važinėjimui viešose gatvėse ar viešaisiais keliais (būtinai laikantis vietinių taisyklių⁴), taip pat nėra laikomi „žaislais“. Šiuo metu nėra paskelbto jokio specialus šiems gaminiams taikomo ES standarto (skirtingai nei paspirtukams, kuriems yra taikomas standartas EN14619).

Pagal bendrą taisyklę, su šiais motorolieriais ir paspirtukais susijusių ES teisės aktų taikymas turi būti įvertintas kiekvienu atskiru atveju.

Įvertinus aukščiau išdėstytas aplinkybes, žaislais yra laikomi tik šie motoroleriai ir paspirtukai⁵:

- Elektra varomos transporto priemonės, kurios NĖRA skirtos keliauti viešaisiais keliais, viešaisiais takais ar jų šaligatviais, tačiau naudojami, pavyzdžiui, privačiuose kiemuose
- Paspirtukai, varomi naudojant žmogaus jėgą, kurie NĖRA skirti keliavimui viešaisiais keliais arba viešaisiais takais, tačiau naudojami, pavyzdžiui, privačiuose kiemuose, ir kurie nėra skirti sportui⁶

³ Daugiau informacijos rasite Sportinės įrangos taikymo gairėse

⁴ Atkreipiame dėmesį, kad tos motorolierių ir paspirtukų savybės, kurios leidžia geriau panaudoti gaminių viešuosiuose takuose arba viešosiose gatvėse, jos savaime nėra leidimas jomis naudotis: visais atvejais motoroleriai viešose vietose turi būti naudojami laikantis šiai aplinkai nustatytų įstatymų ir taisyklių

⁵ Išvardintų teisės aktų sąrašas nėra baigtinis. Šie teisės aktai pateikti tam, kad padėtų atskirti įvairius motorolierių ir paspirtukų tipus. Motorolieriams ir paspirtukams taikomi ir kitų gaminių ES teisės aktai, pavyzdžiui, elektriniams motorolieriams - EMC (direktyva dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetiniu suderinamumu, suderinimo), LVD (žemos įtampos direktyva), ROHS (direktyva dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo), WEEE (direktyva dėl elektrinių ir elektroninių atliekų) ir kiti. Šiuo dokumentu nėra siekiama suteikti konkrečią informaciją

⁶ Termino „sportinė įranga“ išaiškinimas, pateiktas žaislų saugos ŽSD I priedo 3 punkte, yra aptariamas taikymo gairėse Nr. 14 „Dėl žaislų saugos direktyvos taikymo: sporto įranga ar žaislai“.

2. Motorolerių ar paspirtukų, laikomų žaislais, klasifikavimas

2.1 Apibrėžimas

Žaisliniai motoroleriai, paspirtukai ir elektra varomi važinėjimui skirti žaislai yra tokie žaislai, kurie skirti atlaikyti vaiko svorį laikantis standarto EN 71-1. Standarte EN 62115 yra nustatyti su elektra susiję reikalavimai.

Pagal standartą EN 71-1 *žaisliniai motoroleriai arba paspirtukai* yra žaislai skirti važinėjimui, o ne sportui arba keliavimui viešaisiais keliais ar viešaisiais takais ir jų šaligatviais, kurie minami naudojant raumenų judesius, kurie gali būti sulankstomi arba nesulankstomi, kurie skirti vaikams, kurių kūno masė yra ne didesnė kaip 50 kg, turintys bent vieną atramą stovėjimui, mažiausiai du ratus ir vairavimo sistemą su reguliuojamo arba fiksuoto aukščio vairo rankena.

Būtina atsižvelgti, kad standartas EN 71-1 apima reikalavimus elektra varomiems važinėjimui skirtiems žaislams (įskaitant motorolerius): elektra varomi važinėjimui skirti žaislai, kurie skirti vaikams iki 6 metų, privalo turėti sėdynę. Taigi, elektra varomi važinėjimui skirti žaisliniai motoroleriai negali būti skirti vaikams iki 6 metų, jeigu žaisliniai motoroleriai turi atramą stovėjimui, bet neturi sėdynės. Elektra varomi važinėjimui skirti žaisliniai motoroleriai visada turi būti skirti vaikams, kurių kūno masė ne didesnė kaip 50 kg.

2.2 Žaislai, neatitinkantys apibrėžimo *žaisliniai motoroleriai arba paspirtukai*

Šie žaislai neturi atramos stovėjimui ir nėra laikomi *žaisliniais motorolerais arba paspirtukais*. Tačiau šie žaislai yra laikomi žaislais, skirtais išlaikyti vaiko masę pagal standartą EN 71-1.

2.3 Žaislai, atitinkantys apibrėžimą *žaisliniai motoroleriai ir paspirtukai*

Pagal standartą EN 71- *žaisliniai motoroleriai ir paspirtukai* yra skirstomi į dvi grupes, tie kurie skirti vaikams, kurių kūno svoris yra 20 kg arba mažesnis, ir kurie skirti vaikams, kurių kūno svoris yra 50 kg arba mažesnis.

20 kg kūno svoris maždaug atitinka 3 metų vaiko svorį (95-ta procentilė). 50 kg kūno svoris maždaug atitinka vidutinį 14 metų vaiko svorį. Tai reiškia, kad *žaisliniai motoroleriai ir paspirtukai*, skirti vaikams, kurių kūno svoris 20 kg arba mažesnis, yra *žaisliniai motoroleriai ir paspirtukai*, skirti vaikams iki 36 mėnesių. Todėl jauniausiems vaikams Žaislų saugos direktyvos prasme, tokiems, kurie paprastai blogai valdo gaminius, kuriems reikia gebėjimų balansuoti svorį, turi būti taikomos standarto EN 71-1 5 skyriaus papildomos nuostatos.

3. Motorolerių ir paspirtukų pavyzdžiai

3.1 žaislinių motorolerių ir paspirtukų pavyzdžiai

Žaisliniai motoroleriai ir paspirtukai < 36 mėnesiai (kūno svoris • 20 kg)

Žaisliniai motoroleriai ir paspirtukai > 36 mėnesiai (kūno svoris • 50 kg)

3.2. Pavyzdžiai motorolerių, paspirtukų ir transporto priemonių, kurie nelaikomi žaislais

Elektrinis paspirtukas.
Maksimalus greitis 21
km/h

Elektrinis paspirtukas. Maksimalus
greitis apie 20 km/h

Elektrinis paspirtukas.
Maksimalus greitis 22 km/h

Skirtas naudojimui viešuosiuose keliuose, takuose

Sportinė įranga (pagal apibūdinimą ir panaudotas medžiagas)